

Kleinschalige zonneweide Wijheseweg

Inrichtingsplan

Augustus 2019

Opdrachtgever:

Energie Coöperatie Endona

Opdrachtnemer:

Eelerwoude

Mossendamsdwarsweg 3

7472 DB Goor

088-1471100

info@eelerwoude.nl

www.eelerwoude.nl

Projectnummer: 9542

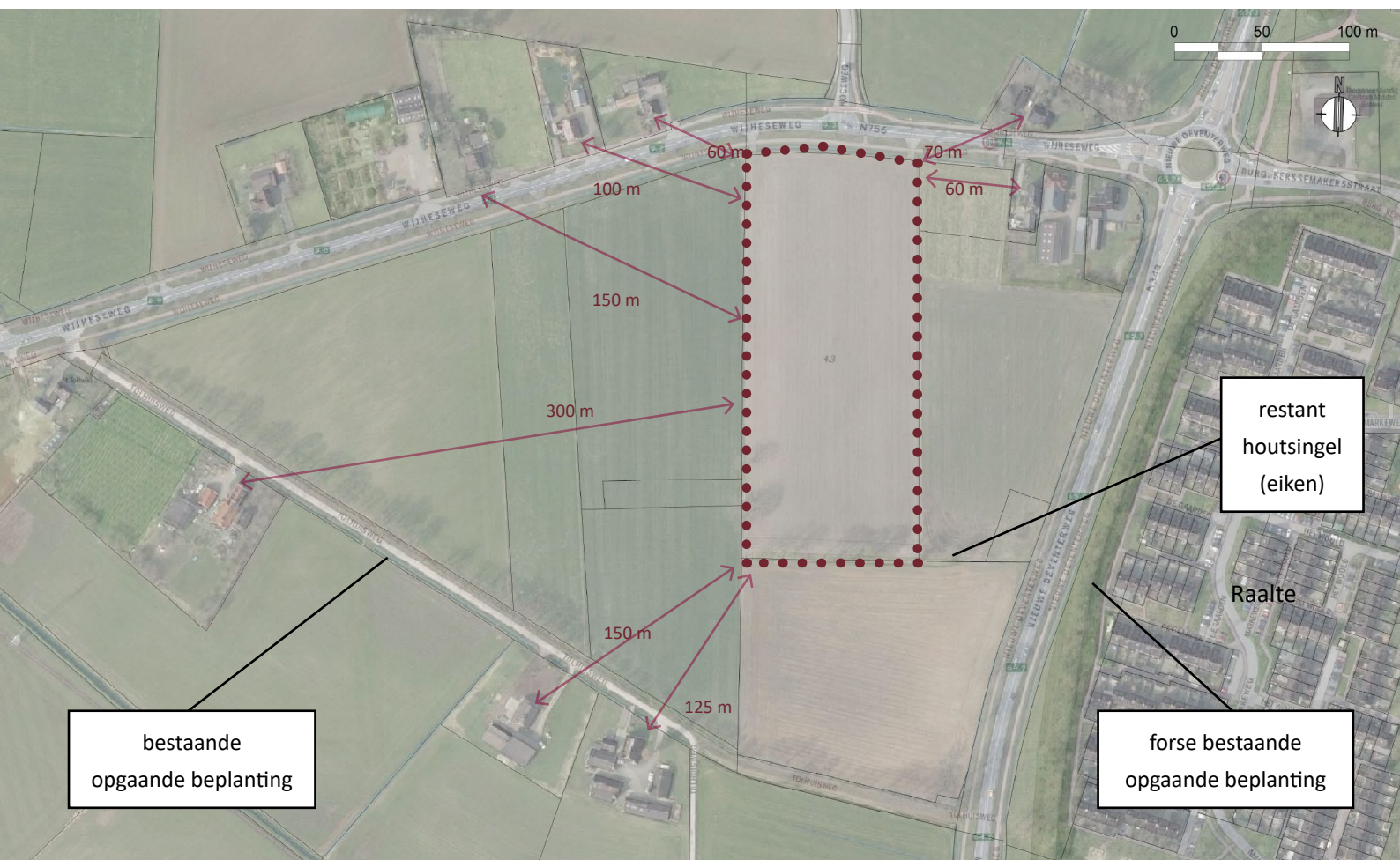
Datum: augustus 2019

INHOUD

1.	Dorpsrand Raalte & Wijheseweg	4
2.	Relevant ruimtelijk beleid	8
3.	Landschap van de jonge ontginningen	14
4.	Kleinschalige zonneweide in landschap	20
5.	Kwaliteitsimpuls door zonneveld	30
Bijlage	Inrichtingsplan op A3	34

Afbeelding 2. Ligging van het plangebied voor de zonneweide aan de dorpsrand tussen twee provinciale wegen

Afbeelding 1. Luchtfoto met kaders van het plangebied langs de provinciale weg en met omliggende erven en akkers

DORPSRAND RAALTE & WIJHESEWEG

1.1 Bijdrage leveren aan energietransitie

De Nederlandse overheid heeft een grote ambitie op het gebied van duurzaamheid. In het Energieakkoord is afgesproken dat het aandeel hernieuwbare energieopwekking in 2020 14% moet zijn en in 2023 16%. De provincie Overijssel heeft uitgesproken in 2023 ongeveer 20% van haar energieverbruik, duurzaam wil opwekken. Daarom wordt onder andere beleidsruimte geboden voor de winning van duurzame energie.

1.2 Perceel in de dorpsrand

Endona wil een kleinschalige zonneweide realiseren aan de Wijheseweg (N756), in de dorpsrand van Raalte. Het perceel voor de zonneweide is ongeveer 2 hectare. Hiermee wil Endona bijdragen aan de energietransitie in de gemeente en in Salland.

Het plangebied voor de zonneweide ligt aan de provinciale weg, omsloten door groenstructuren, in de vorm van bomenrijen (zomereiken) als restant van vroegere houtwallen. In de huidige situatie wordt het perceel gebruikt als maïsakker. Momenteel is er, gezien het grondgebruik voor wat betreft de agrarische gronden, weinig tot geen waarde voor flora en fauna. De zuidkant met bomen heeft gezien de huidige vegetatie meer potentie.

1.3 Inrichtingsplan voor zonneweide

Dit document zet uitgangspunten en randvoorwaarden naast kansen voor zowel winning van energie als landschappelijke versterking uiteen. Met als doel het landschap van de ontginningen met landschapselementen te versterken met ecologische meerwaarde.

Afbeelding 3. Impressie open plangebied (mais) en westelijke percelen: kijkrichting zuidwest vanaf N756

Afbeelding 5. Impressie open plangebied (akker) en oostelijke percelen: kijkrichting noordwest vanaf N348

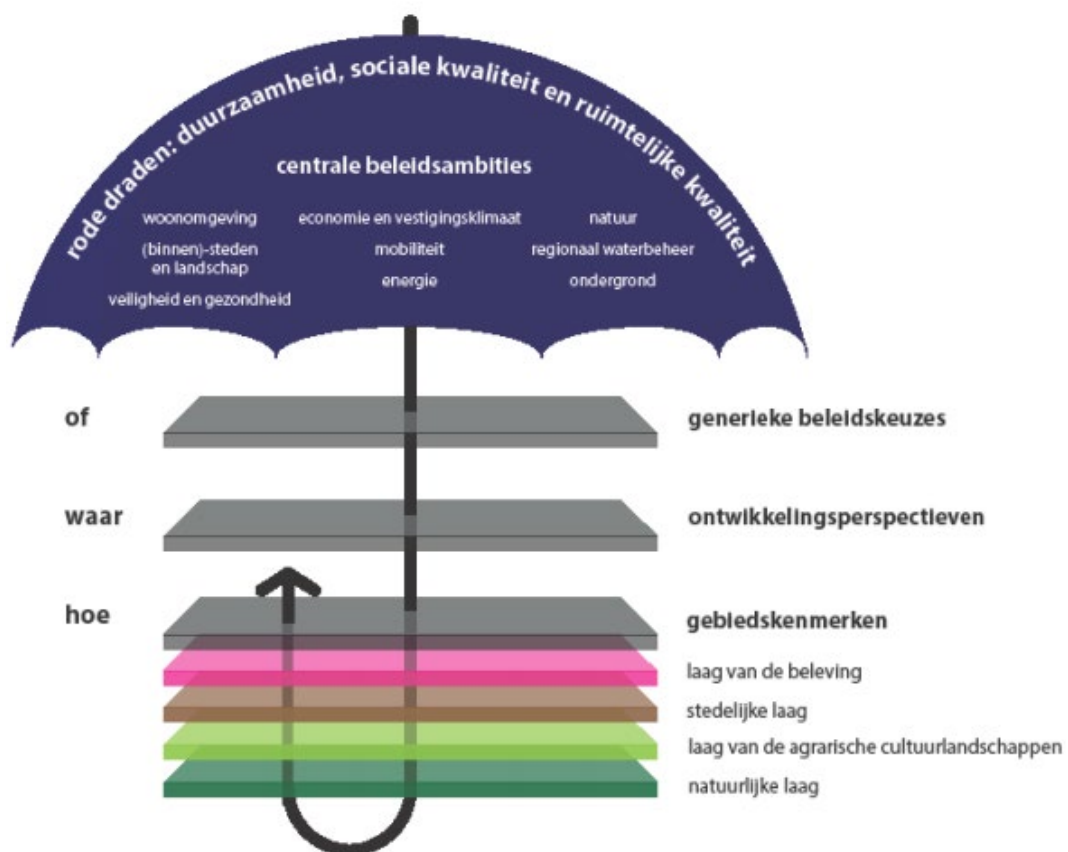
Afbeelding 4. Impressie plangebied met toegang tot perceel: kijkrichting zuid vanaf de provinciale weg

Afbeelding 7. Impressie dichte groene dorpsrand met in de voorgrond het plangebied en erf langs de N756

Afbeelding 6. Restanten houtsingel (eiken) ten zuiden van het plangebied

Afbeelding 8. Uitvoeringsmodel Omgevingsvisie Overijssel

RELEVANT RUIMTELIJK BELEID

2.1 Overijsselse Zonneladder

Bij de ontwikkeling van zonnevelden is de Overijsselse zonneladder van toepassing. Deze ladder geeft de voorkeursvolgorde aan voor het opwekken van zonne-energie:

- Trede 1: in bestaand bebouwd gebied op daken, dan wel in bestaand bebouwd gebied op bedrijventerreinen en braakliggende gronden, dan wel in de Groene Omgeving op bestaande bouwvlakken.
- Trede 2: aanvullend in de Groene Omgeving, niet zijnde natuur.

De ontwikkeling van zonneweide Wijheseweg staat op trede 2, een zonneveld in de Groene Omgeving. Hiertoe heeft de provincie Overijssel in 2017 een handreiking opgesteld. Deze handreiking kent dezelfde werkwijze als het Uitvoeringsmodel uit de Omgevingsvisie.

2.2 Omgevingsvisie Overijssel

De provincie Overijssel heeft in haar Omgevingsvisie en -verordening aangegeven ontwikkelingen te stimuleren die een bijdrage leveren aan de ruimtelijke kwaliteit. Deze kwaliteit zit voor de provincie in het zorgvuldig gebruikmaken van de ruimte, het behouden en waar mogelijk versterken van de kernkwaliteiten en het waarborgen van de kwaliteit van het milieu en de fysieke leefomgeving. Om de opgaven, kansen, beleidsambities en ruimtelijke kwaliteitsambities van de provincie waar te maken bevat de Omgevingsvisie een uitvoeringsmodel. Dit model is gebaseerd op drie verschillende niveaus. Aan de hand van deze drie niveaus kan worden bepaald of er een ruimtelijke ontwikkeling mogelijk is en er behoefte aan is, waar het past in de Omgevingsvisie én hoe het uitgevoerd kan worden. De volgende niveaus komen aan de orde.

- Generieke beleidskeuzes;
- Ontwikkelingsperspectieven;
- Gebiedskenmerken.

Tijdelijkheid zonneveld op agrarische grond

De provincie ziet goede innovatieve mogelijkheden voor toepassing van zonnepanelen op agrarische bestemmingen, rekening houdend met gebiedskenmerken. In de revisie van de Omgevingsvisie (2017) wordt nadrukkelijk de kwaliteitsambitie voor een duurzame energiehuishouding uitgesproken. De provincie wil in zetten op het vergroten

van het aandeel energie uit o.a. zon. In 2023 moet 20% van de energie uit hernieuwbare bronnen bestaan. Omdat met zonnepanelen op daken slechts in een deel van de opgave voor zonne-energie kan worden voorzien, biedt de provincie de mogelijkheid om in de groene omgeving tijdelijke zelfstandige opstellingen van zonnepanelen te realiseren. Het gaat daarbij om opstellingen van zonnepanelen voor een periode van 25 jaar op een wijze die omkeerbaar is en waarbij de oorspronkelijke bestemming gehandhaafd blijft.

Investerings in ruimtelijke kwaliteit gewenst

Gelet op de impact die (ook tijdelijke) veldopstellingen van zonnepanelen kunnen hebben op hun omgeving, zal niet alleen de maatschappelijke meerwaarde van het initiatief moeten worden aangetoond, maar moet het verlies van ecologische en/of landschappelijke waarden ook in voldoende mate worden gecompenseerd door investeringen ter versterking van de ruimtelijke kwaliteit in de omgeving.

2.2.1 Generieke beleidskeuzes (of-vraag)

Generieke beleidskeuzes vloeien voort uit keuzes van Europa, Rijk of de provincie. Deze keuzes kunnen bepalen of een ontwikkeling mogelijk is of niet. Het uitvoeringsmodel vraagt bij een nieuwe ontwikkeling dus eerst te kijken naar het niveau van generieke beleidskeuzes. Hierbij gaat het om de 'of-vraag': is de voorziene ontwikkeling mogelijk op basis van het provinciale beleid.

Het voorgenomen plan voldoet aan de rijks-, provinciale- en gemeentelijke doelstellingen op het gebied van duurzame energie. In de Handreiking Kwaliteitsimpuls zonnevelden geeft de provincie onder andere aan dat zolang er niet aan de energiedoelen is voldaan, de óf-vraag positief beantwoord wordt: er is immers sprake van een noodzaak. Daarnaast moet het plan ook voldoen aan de normen van o.a. Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS), externe veiligheid, ligging in het grondwaterbeschermingsgebied, waterveiligheid etc. Geconstateerd wordt dat dit plan aangaande deze generieke beleidskeuzes niet op belemmeringen stuit (zie hiertoe ook de separaat bijgevoegde Ruimtelijke Onderbouwing). Hiermee wordt de 'of-vraag' met 'ja' beantwoord. Dit plan voldoet aan het generieke beleid.

2.2.2 Ontwikkelingsperspectieven

De Omgevingsvisie Overijssel kent zes verschillende ontwikkelingsperspectieven. De opgaven, kansen, beleidsambities en ruimtelijke kwaliteitsambities voor de provincie zijn geschetst in deze ontwikkelingsperspectieven. Met de ontwikkelingsperspectieven wordt de ruimtelijke ontwikkelingsvisie van de provincie vormgegeven. Het beleid stelt dat gemotiveerd moet worden dat een voorziene ontwikkeling past binnen de vastgestelde ontwikkelingsperspectieven. In de Handreiking Kwaliteitsimpuls zonnevelden geeft de provincie al aan dat de waar-vraag in veel gevallen geen belemmeringen oplevert. Zonnevelden zijn op voorhand nergens uitgesloten. Het ligt echter niet voor de hand om zonnevelden te realiseren binnen het Natuurnetwerk Nederland. Het voorliggende plangebied ligt niet in NNN-gebied.

Wonen en werken in het kleinschalig mixlandschap

Van de ruimtelijke kwaliteitsambities staat in dit ontwikkelingsperspectief de ambitie 'Voortbouwen aan de kenmerkende structuren van de agrarische cultuurlandschappen voorop'. Daarnaast gelden – net als voor alle andere ontwikkelingsperspectieven – ruimtelijke kwaliteitsambities:

- Zichtbaar en beleefbaar mooi landschap;
- Sterke ruimtelijke identiteiten als merken voor Overijssel;
- Continu en beleefbaar watersysteem.

Het ontwikkelingsperspectief 'Wonen en werken in het kleinschalige mixlandschap' richt zich op het in harmonie met elkaar ontwikkelen van de diverse functies in het buitengebied. Aan de ene kant melkveehouderij, akkerbouw en opwekking van hernieuwbare energie als belangrijke vormen van landgebruik. Aan de andere kant gebruik voor natuur, recreatie, wonen en andere bedrijvigheid.

De ontwikkelingsmogelijkheden voor de landbouw, maar ook die voor de andere sectoren, wil de provincie in dit ontwikkelingsperspectief nadrukkelijk verbinden met behoud en versterking van cultuurhistorische, natuurlijke en landschapselementen. Het waterbeheer richt zich op optimale condities voor de lokaal aanwezige functies, rekening houdend met de klimaatopgave en de kenmerken van het watersysteem. Schaalvergroting in de landbouw en opwekking van hernieuwbare energie krijgen ruimte, onder de voorwaarde van zorgvuldige inpassing in het kleinschalige landschap. Ruimte kan verdiend worden door te investeren in kwaliteitsvoorwaarden.

Met dit plan wordt duurzame energie opgewekt in een zonneweide. Deze (tijdelijke) functie is niet beperkend voor andere bestaande functies. De kleinschalige zonneweide wordt landschappelijk ingepast, waarbij de landschapskenmerken van het plangebied en de omgeving worden versterkt. Het watersysteem in en rond het plangebied wordt niet aangetast. Dit plan past daarmee binnen het geldende ontwikkelingsperspectief.

2.2.3 Gebiedskenmerken

In het provinciale beleid zijn voor alle gebieden gebiedskenmerken aangegeven.

In het beleid worden normerende en richtinggevende uitspraken gedaan. De gebiedskenmerken zijn opgenomen in verschillende lagen; de natuurlijke laag, de agrarische cultuurlaag, de stedelijke laag en de lust- en leisurelaag. Op basis van de kenmerken is nader bekeken welke specifieke kwaliteitsvoorwaarden en opgaven (normerend en richtinggevend) voor de voorgestane ruimtelijke ontwikkeling van toepassing zijn.

Natuurlijke laag: dekzandvlakte en -ruggen

Richtinggevende uitgangspunten op het plangebied van toepassing zijn:

- Ontwikkelingen dragen bij aan het beter zichtbaar en beleefbaar maken van de hoogteverschillen en het watersysteem.
- Bij ontwikkelingen op dekzandvlakte en -ruggen is de (strekings)richting van

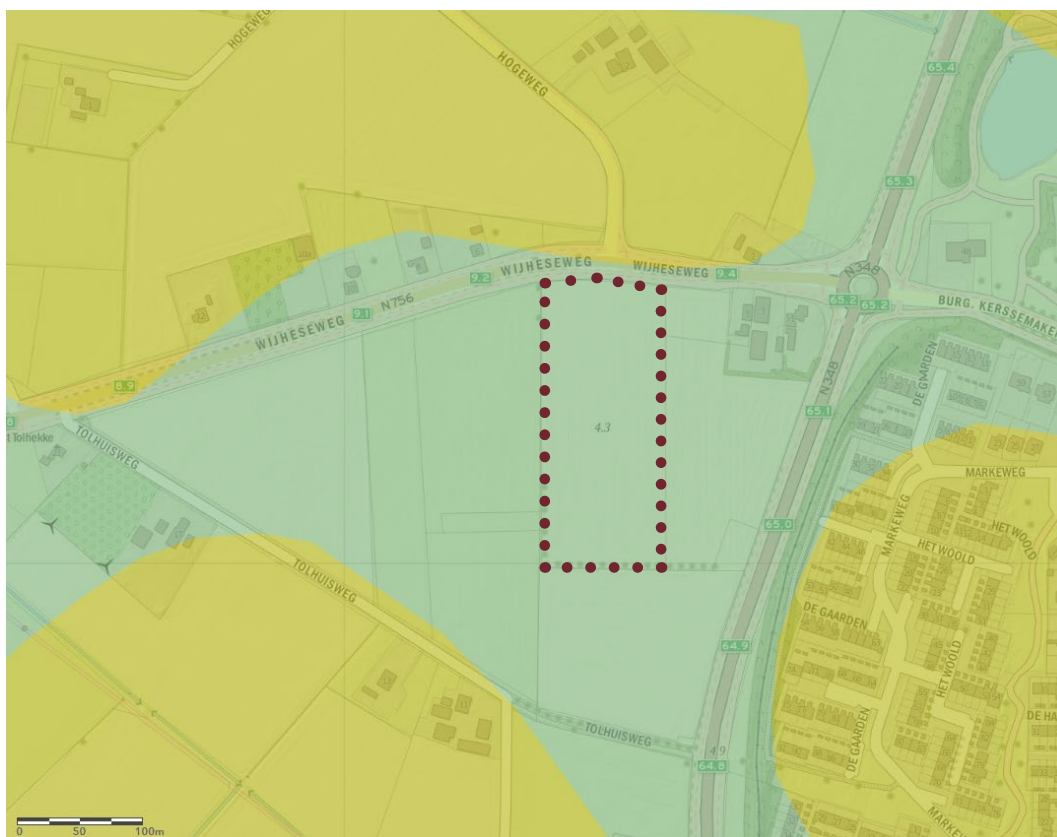
het landschap, gevormd door de afwisseling van beekdalen en ruggen, het uitgangspunt.

Laag van het agrarisch cultuurlandschap: jong heide- en broekontginningslandschap

Op het plangebied van toepassing zijnde, richtinggevende uitgangspunten, bij deze laag gaan uit van het aansluiten op de structuren in de omgeving. Als ontwikkelingen plaats vinden in agrarische ontginningslandschappen, dan dragen deze bij aan behoud en versterking van de dragende lineaire structuren van lanen, bosstroken en waterlopen en ontginningslinten met erven en de kenmerkende ruimtematen.

Stedelijke laag

In de stedelijke laag is de koppeling van de sociale en fysieke dynamiek van de stedelijke functies aan het verbindende netwerk van wegen, paden, spoorwegen en kanalen een belangrijk ordenend principe. Efficiëntie en nabijheid zijn belangrijke vestigingsoverwegingen. Daarbij wordt kwaliteit, eigenheid en onderscheidend vermogen van de regio steeds belangrijker. Het plangebied is gekenmerkt als 'Verspreide bebouwing'. Als ontwikkelingen plaats vinden in de verspreide bebouwing, dienen de ontwikkelingen van nieuwe erven bij te dragen aan behoud en ontwikkeling van de ruimtelijke kwaliteit overeenkomstig de Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving. Ontwikkelingen in de directe invloed van het dorp, zoals in dit plangebied, dienen bij te dragen aan behoud en verkleining van de maaswijdte van het padennetwerk.

Afbeelding 9. Geomorfologische kaart met ligging plangebied in lager deel tussen dekzandruggen

Laag van de beleving

De laag van de beleving betreft de dimensie van het welbehagen, het plezier, de trots en de beleving. Deze laag is het domein van de belevenis, betekenis en identiteit. De laag van de beleving heeft geen rechtstreekse doorwerking op het voorliggende plan.

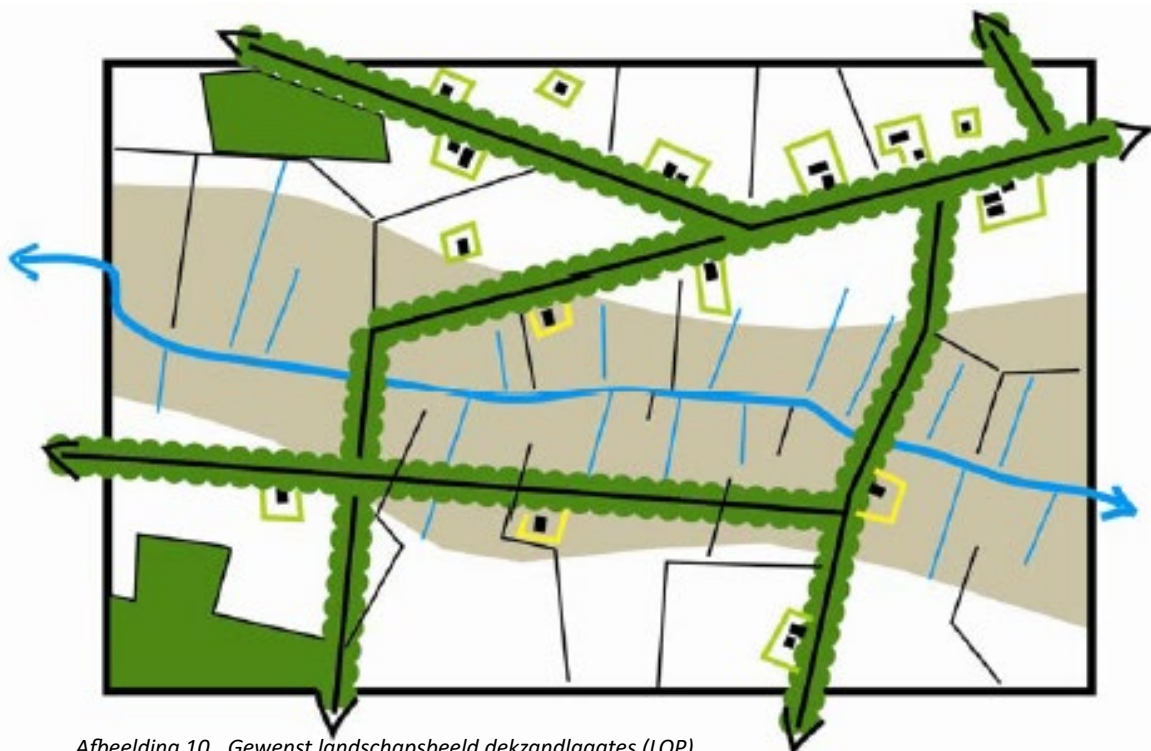
2.2.4 Conclusie provinciaal beleid

Voor de kleinschalige zonneweide Wijheseweg kan er een meerwaarde worden bereikt door aan te sluiten bij de karakteristieken van het jonge heide- en broekontginningslandschap. Daarbij dient de ontwikkeling van een kleinschalig zonneweide een maatschappelijk provinciaal doel, namelijk de opwekking van duurzame energie. Door de zonneweide landschappelijk in te passen worden de ruimtelijke én visuele impact voor de omgeving beperkt. Op deze wijze gaat de ontwikkeling van de zonneweide Wijheseweg gepaard met een blijvende investering in ruimtelijke kwaliteit en wordt een bijdrage geleverd aan de energiedoelstellingen.

2.3 Gemeentelijk beleid (LOP) Dekzandlaagte

In het Landschapsontwikkelingsplan wordt een nadere detaillering gegeven op de uitgangspunten vanuit het provinciaal landschapsbeleid als richting voor toekomstige ontwikkelingen. Het plangebied ligt in een dekzandgebied. Het ruimtelijk beeld van het gebied wordt voornamelijk bepaald door de karakteristieke lanen langs de wegen en de aanwezigheid van de landbouw. Er wordt ingezet op het versterken van het lanenstelsel.

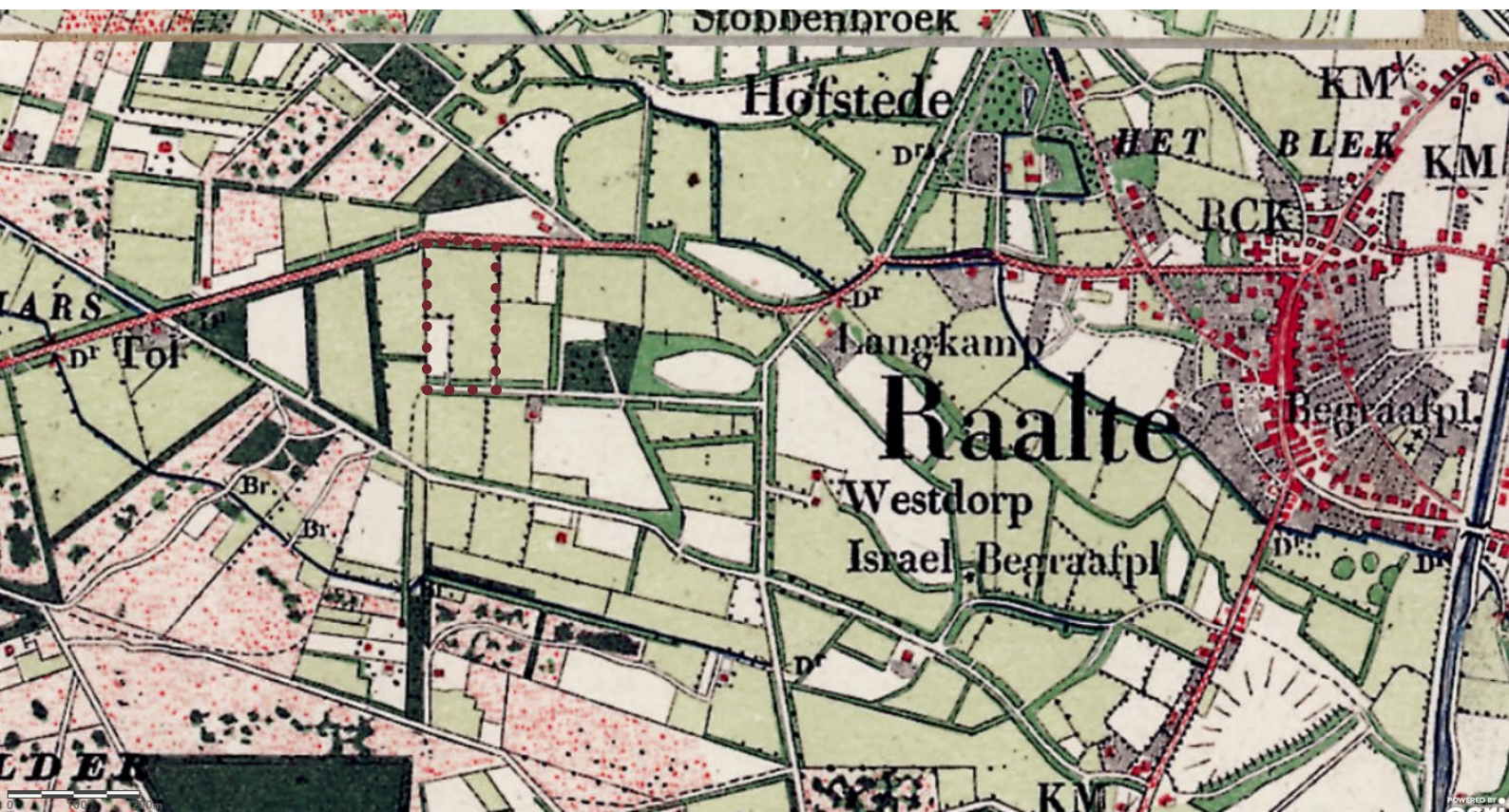
Het landschapsbeleid is gericht op het versterken en behouden van de ruimtelijke structuur en de eigen identiteit van de dekzandlaagtes. De rechte lanen met erven en de open ruimtes daartussen bepalen de hoofdstructuur van het landschap. Sterk aansluitend bij het agrarische karakter van het deelgebied.

Afbeelding 10. Gewenst landschapsbeeld dekzandlaagtes (LOP)

Afbeelding 11. Hoogtekaart: microreliëf zichtbaar in het plangebied en hoger gelegen percelen en dekzandgebied in de omgeving

Afbeelding 12. Kaart 1900: kleinschalig landschap en beplanting op de perceelsranden

LANDSCHAP VAN DE JONGE ONTGINNINGEN

3.1 Natuurlijke ondergrond voor ontwikkeling

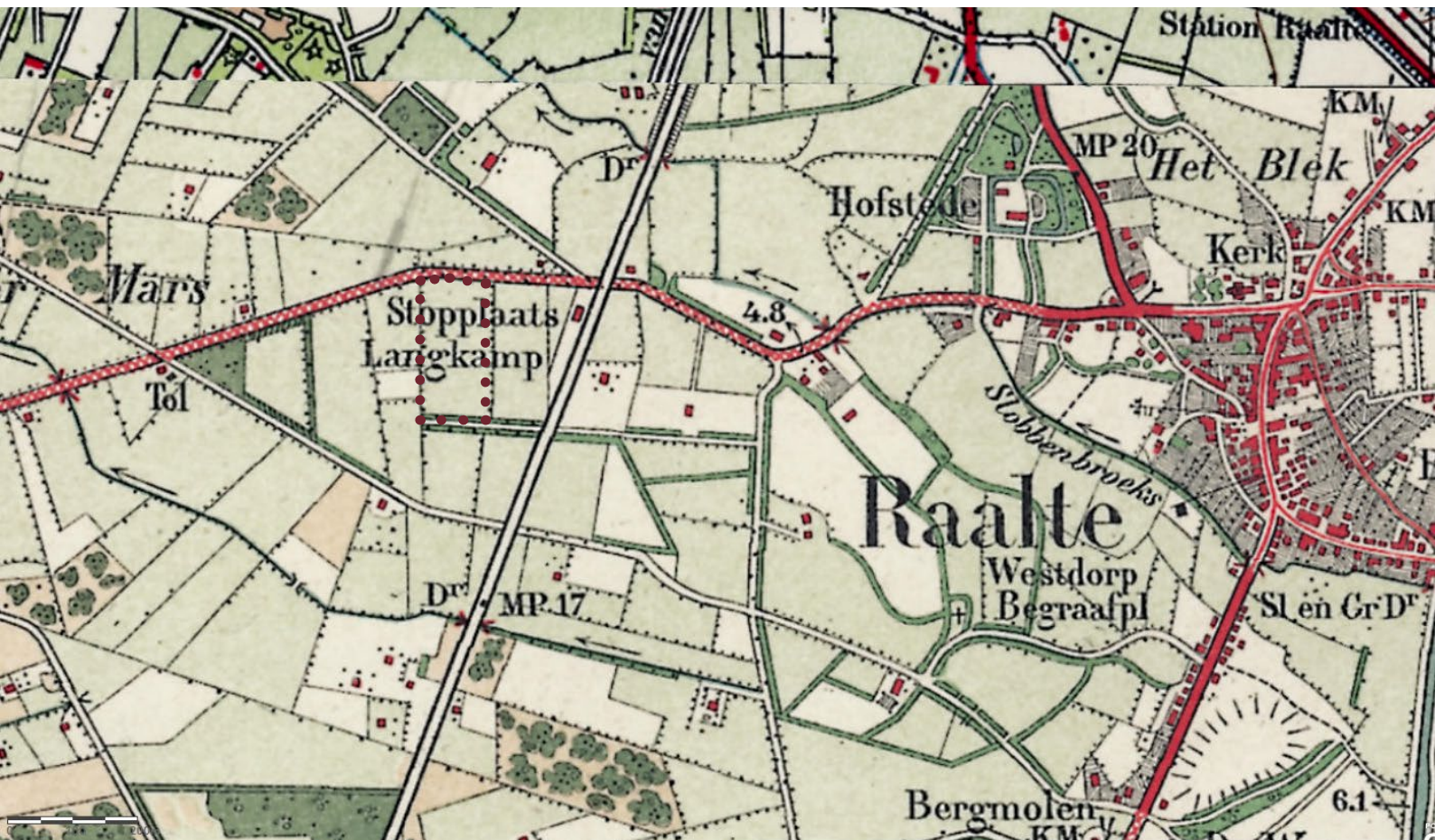
Het plangebied ligt in een landschap dat onder invloed van landijs en andere natuurlijke processen eeuwenlang is gevormd. Binnen het plangebied geldt de landschapseenheid dekzandlaagte. Het betreft een relatief lagergelegen deel in het landschap, aangrenzend aan hogere delen aan de noordzijde, de dekzandruggen.

De bodem en waterhuishouding zijn bepalend voor welke beplanting zich ter plekke van het plangebied van nature zou ontwikkelen: de 'potentieel natuurlijke vegetatie'. Ter plekke bestaat de bodem uit cHn21 Laarpodzolgronden; leemarm en zwak lemig fijn zand. De grondwatertrap is VI. De potentieel natuurlijke vegetatie die hierbij hoort is die van het Wintereiken-beukenbos. Bomen die hier van nature voorkomen zijn de beuk en wintereik. Struweel en struikvormers zijn: appel, boswilg, hulst, lijsterbes, peer, ratelpopulier, ruwe berk, vuilboom, winterlinde, zomereik, vlier, taxus, kamperfoelie, framboos, klimop, brem, haagbeuk en hazelaar.

De hoogtekkaart geeft daarnaast een nauwkeuriger beeld van het reliëf van de omgeving. Het terrein kent een licht reliëf wat ook in de afgelopen eeuwen sturend is geweest voor het landgebruik. De omliggende erven en de weg liggen hoger ongeveer 0,5 meter hoger dan het perceel.

3.2 Landschap gevormd door agrarische activiteiten

Zoals tevens blijkt uit de provinciale Omgevingsvisie en het gemeentelijke LOP is het landschap rond het plangebied door eeuwen van agrarische activiteiten gevormd. Dit is ook te zien op de historische kaarten met blokvormige open ruimtes omsloten door rechte erven. Wat hierbij opvalt, is dat de karakteristieke perceelsrandbeplanting en houtwallen in de afgelopen decennia verdwenen zijn. Erven hebben een rationele opzet en de bebouwing is gericht op de weg. Tevens hebben bovenlokale infrastructuur en schaalvergroting in de landbouw ertoe geleid dat oorspronkelijke perceelsvormen zijn veranderd of onherkenbaar zijn geworden. In hoofdzaak is het nog steeds een waardevol landschap met in detail kansen voor landschapsversterking.

Afbeelding 13. Kaart 1950 met verdwijnen van landschapelementen, komst van grootschalige infrastructuur

Afbeelding 14. Huidige situatie met grootschalige woningbouw, infrastructuur en minder herkenbare landschapelementen

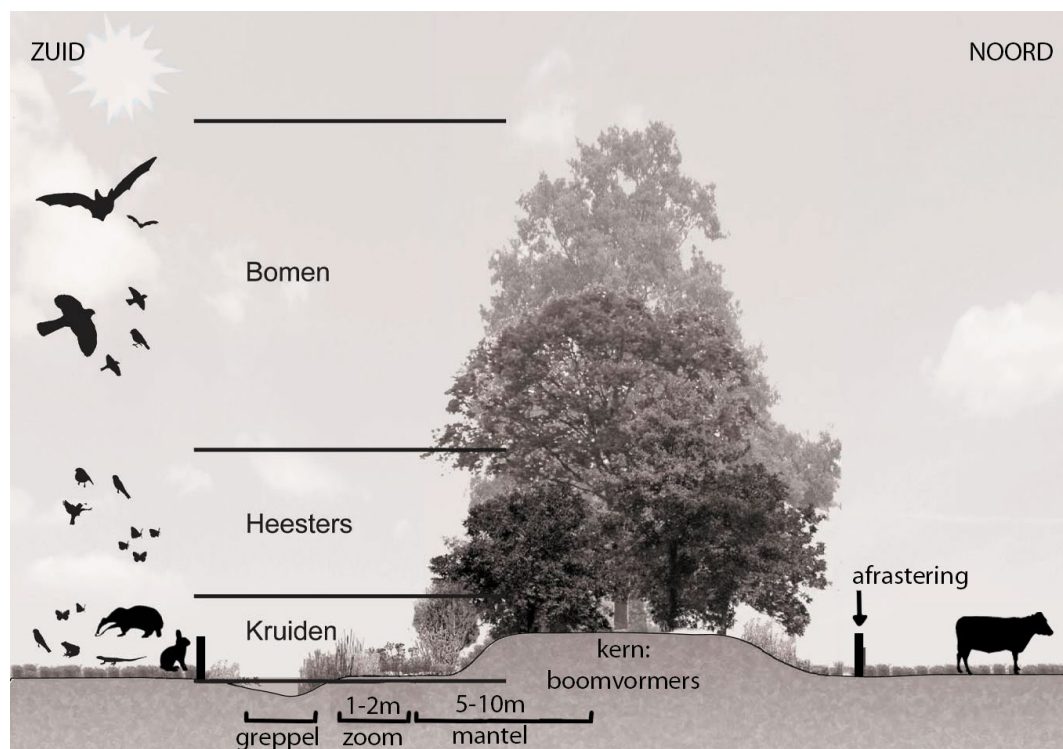
3.3 Beleving

Het plangebied is in de huidige situatie vanaf vier windrichtingen te beleven en ook vanuit enkele erven op (ruime) afstand te zien. In het bijzonder vanaf de provinciale weg (N756) met fietspad aan de noordzijde en de provinciale weg (N348) aan de oostzijde op een iets grotere afstand.

3.4 Aandachtspunten flora en fauna

Uit ervaring met eerdere plannen en op basis van de Toetsing Wet natuurbescherming in het plangebied (welke separaat is bijgevoegd) volgen enkele uitgangspunten voor de inrichting en het beheer:

- Dubbelgebruik met bijvoorbeeld begrazing of extensief kruidenrijk grasland/weide (nectar) draagt positief bij aan de beleving van het perceel.
- Bij de keuze van plantsoorten moet uit meerdere soorten worden gekozen. In geval van ziekte wordt daarmee voorkomen dat ineens de gehele landschappelijke inpassing vervalt.
- Er moet gekozen worden voor een mix van streekeigen soorten in een 'los' struweel (struiken en enkele boomvormers). Hierdoor krijgen de randen een landschappelijk, natuurlijk karakter en komen de planten tot bloei en vruchtzetting met meerwaarde voor de natuurlijke rijkdom van het gebied.
- Mogelijk dubbelgebruik van begrazing van het plangebied geeft een meerwaarde aan de beleving en kan mogelijk goed bijdragen aan het extensieve beheer van het terrein. Voor flora en fauna is maaibeheer interessanter. De opgedane ervaringen kunnen worden gedeeld met derden en daarmee bijdragen aan de bredere discussie hierover.

Afbeelding 15. Principe ecologische meerwaarde houtsingel: bomen, ondergroei en kruiden (zoom)

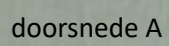
3.5 Aandachtspunten voor realisatie

Aanvullend op de basisinspanning dient er geïnvesteerd te worden in aanvullende ruimtelijke kwaliteit. Bijvoorbeeld door het ontnemen van het zicht vanuit de omgeving op de zonneweide. Hierbij gaat het vooral ook over de kwaliteit die op termijn wordt gegenereerd. Het ontwerp moet landschappelijk robuust zijn en bijdragen aan de rationele verkaveling, passend bij het landschap, dat na verwijdering van de panelen en installaties op zichzelf een waardevolle aanvulling blijft. Deze ontwikkeling maakt op die manier onderdeel uit van het vervullen van de ambitie vanuit het LOP en blijft een prettige plek om in te wonen en naar te kijken.

Naast de zonnepanelen hebben de overige bouwwerken (zoals het compactstation) impact op de ruimtelijke kwaliteit van het terrein (ondanks dat ze relatief klein zijn).

Onderstaande uitgangspunten zijn hierbij van belang:

- Het compactstation moet worden gesitueerd aan de binnenzijde van de landschappelijke inpassing zodat deze vanuit de omgeving zo min mogelijk in het zicht staan;
- Ten behoeve van onderhoud door de netbeheerder dient de MS-ruimte van het compactstation bereikbaar te zijn. Het compactstation dient vanaf de openbare weg bereikbaar te zijn en wordt daarom buiten het hekwerk geplaatst.
- De route naar de zonneweide dient voor de brandweer in geval van calamiteiten voldoende draagkracht te beschikken en minimaal 4,5 meter breed zijn. In dit geval betreft dit de provinciale weg die geschikt is.
- Voor het onderhoud van het zonnenveld is het van belang dat er twee parkeerplekken in de nabijheid van het compactstation en weg worden gerealiseerd.
- Begin als eerste, gelijk met het aanleggen van het hek, met aanplant van de landschappelijke inpassing, aangezien deze tijd nodig heeft om te groeien. Ook neemt deze het zicht op het plangebied weg ten tijde van realisatie.
- Plaats de panelen op één hoogte (ten opzichte van het maaiveld). Dus voorkom hoogteverschillen op kleine afstand. Dit zorgt voor een rustig en eenvoudig beeld van het panelenveld waardoor het minder in het oog springt.

20 Kleinschalige zonneweide

KLEINSCHALIGE ZONNEWEIDE IN LANDSCHAP

Het inrichtingsplan voor de kleinschalige zonneweide Wijheseweg bestaat uit verschillende onderdelen. De informatie uit voorgaande hoofdstukken heeft ten grondslag gelegen aan het inrichtingsplan. Hierna wordt dit per onderwerp toegelicht aan de hand van drie schaalniveaus, die aansluiten bij de Handreiking Kwaliteitsimpuls Zonnevelden.

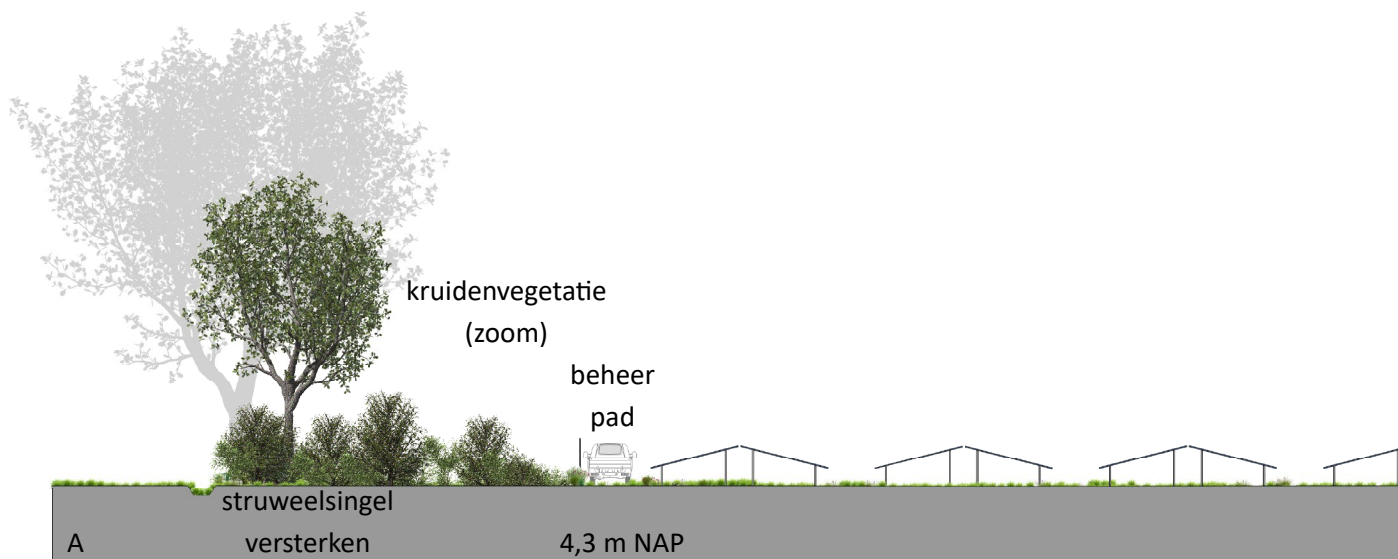
4.1 Schaal van het landschap

De schaal en maat van het plangebied is de laatste decennia groter en opener geworden. Met name door het verdwijnen van kavelgrensbeplanting c.q. houtsingels. In het LOP wordt de ambitie uitgesproken het verschil tussen de verschillende landschapstypen te versterken. Hier betekent dit het verdichten van het landschap zodat de zonneweide beter binnen het landschap wordt ingepast en minder zichtbaar is. Dit biedt ook ecologische meerwaarde voor flora en fauna in de sterk door agrarische activiteiten gedomineerde omgeving.

Zoals in het van toepassing zijnde provinciale en gemeentelijke beleid staat, dienen de verschillen in het landschap leesbaar te blijven en waar mogelijk te worden versterkt. Eén manier om dit te doen is door te kiezen voor beplanting die past bij de bodem en waterhuishouding. Een bijkomend voordeel is dat deze beplanting vitaler zal zijn en beter groeit.

Bestaande struweelsingel zuidzijde versterken

Op de schaal van het landschap wordt een nieuwe struweelsingel (10 meter breed) onder bestaande bomen aangebracht. Dit zijn restanten van een landschapsstructuur (cultuurhistorische houtwal) waar de bestaande eiken ook worden aangevuld met solitaire wintereiken en winterlindes (zie plankaart). Hierdoor sluit het de ontwikkeling beter op de omgeving aan. Een grote en stevige ingreep waarmee de schaal van het landschap wordt verkleind en gehoor wordt gegeven aan de ambitie vanuit het LOP. Door te kiezen voor een divers sortiment van snelgroeiende soorten en langzamer groeiende soorten, wordt snel en blijvend resultaat behaald. Plantsoorten bestaan uit een selectie van de gebiedseigen inheemse soorten met ecologische meerwaarde (elke soort 10%): appel, boswilg, hulst, lijsterbes, ruwe berk, vuilboom, vlier, kamperfoelie, framboos en hazelaar.

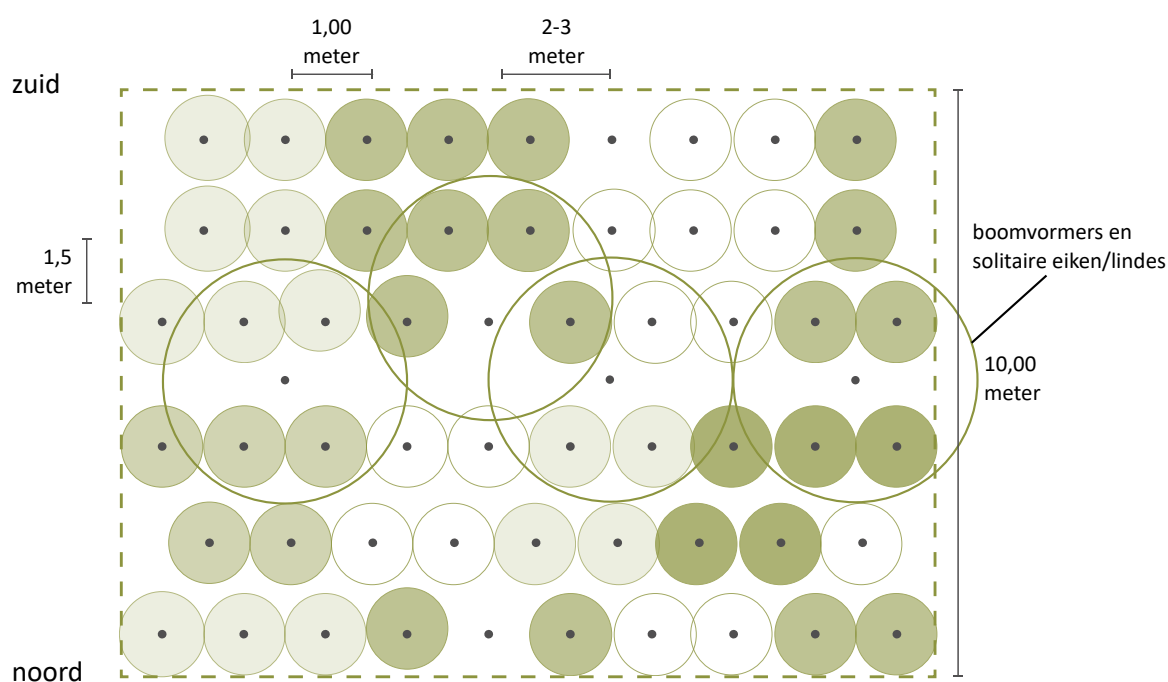
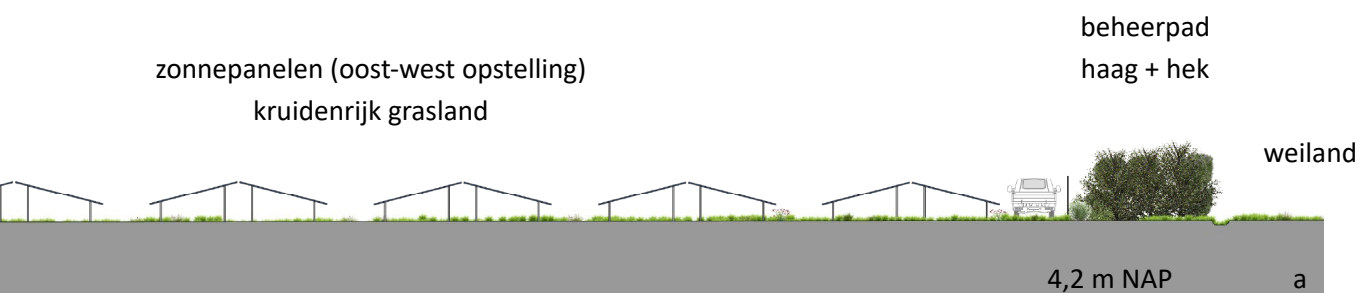
Afbeelding 20. Doorsnede A-a: plangebied van west naar oost met versterken singel en landschappelijke haag

Afbeelding 22. Doorsnede B-b: plangebied langs N756 (laanbomen indicatief) met groene bloemrijke weide en beplanting

Afbeelding 21. Referentie versterken houtsingel: struweel, nieuwe bomen en randontwikkeling van kruiden

Afbeelding 23. Plantschema versterken struweelsingel: in het veld rekening houden met bestaande bomen

De plantafstand tussen de struiken is 1-1,5 meter. De boomvormers staan op 2-3 meter afstand van elkaar. Door de verschillende plantsoorten in groepen van 3 tot 5 stuks aan te planten wordt voorkomen dat één soort gaat domineren en blijft het geheel gesloten bij het gefaseerde beheer. Aan de noordkant van dit element wordt door beheer een mantel- en zoomvegetatie met heesters en kruiden gerealiseerd met ecologische meerwaarde.

Afbeelding 25. Referentie houtsingel (westzijde): 10 jaar na aanplant

Afbeelding 24. Referentie landschappelijke haag oostzijde (6 m breed)

4.2 Schaal van de directe omgeving

Afstand tot de omgeving

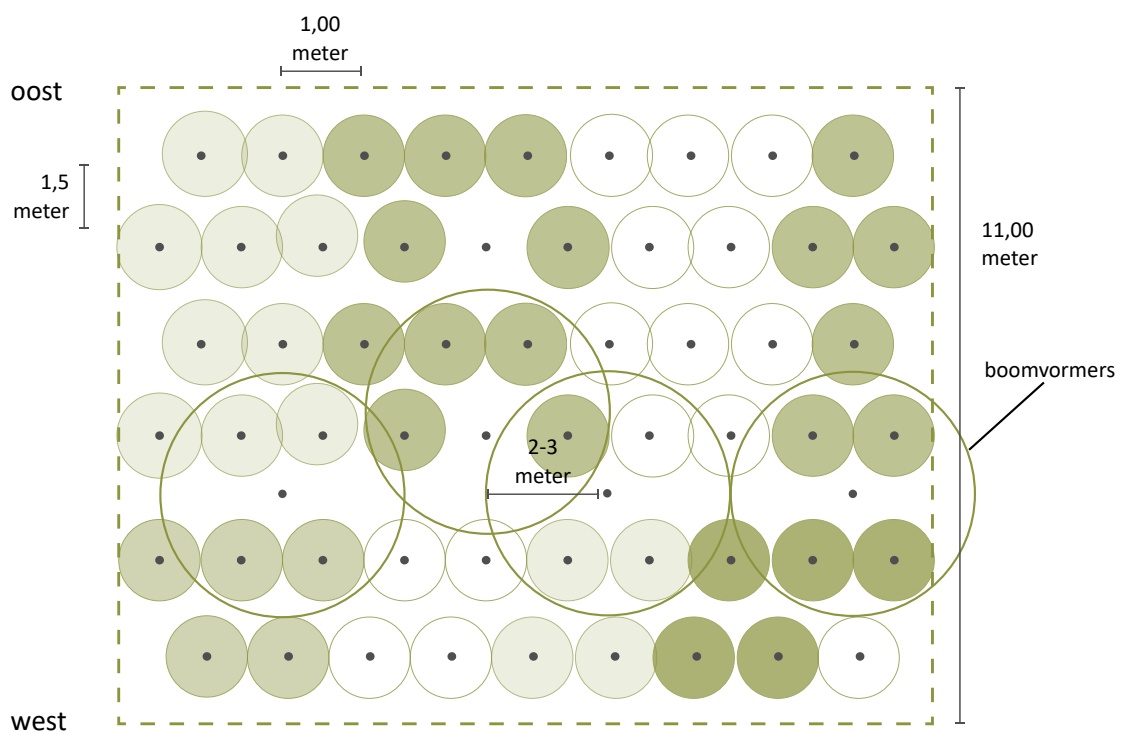
In dit inrichtingsplan is zoveel mogelijk rekening gehouden met het zicht van omwonenden op de zonneweide. Door de hoogte van de beplanting in de randen worden de panelen in de directe omgeving van drie zijdes aan het zicht onttrokken.

Vanaf de noordzijde is zicht op het zonneveld, hier wordt dan ook een representatieve groene voorkant gecreëerd bij de zonneweide. Een bloemrijk grasveld met bomen en struweel geeft de ontwikkeling een plek langs de provinciale weg waar de voorbijganger duurzame energie kan beleven.

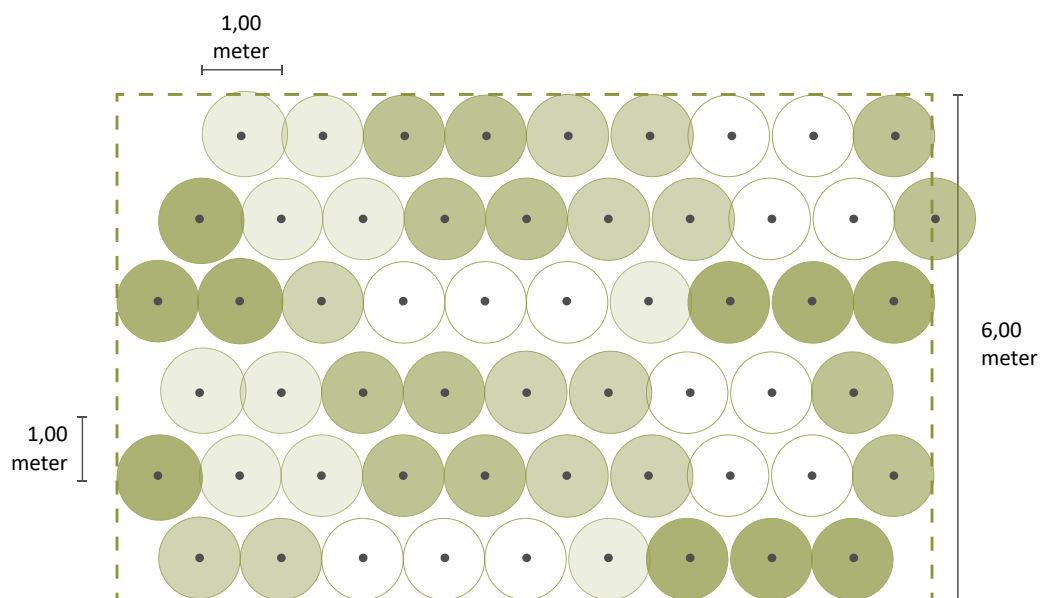
Met de situering van de poort in het hek langs de provinciale weg, waar met name tijdens de bouw enige verkeersbewegingen zullen zijn, zal de overlast daarnaast minimaal zijn. Hierbij wordt gebruikt gemaakt van een bestaande inrit en kaveltoegang.

Nieuwe houtsingel westzijde

Op de schaal van het landschap wordt een nieuwe houtsingel (11 meter breed) aan de westzijde op de locatie van een oude houtsingel aangeplant. Een grote en stevige ingreep waarmee de schaal van het landschap wordt verkleind en gehoor wordt gegeven aan de ambitie vanuit het LOP om gebiedseigen elementen toe te voegen/herstellen. Door te kiezen voor een divers sortiment van snelgroeiende soorten en langzamer groeiende soorten, wordt een snel en blijvend resultaat behaald. Als basis worden er enkele winterlindes en winterereiken geplant. Onderbegroeiing van struweel bestaat uit een selectie van de gebiedseigen inheemse soorten met ecologische meerwaarde: kardinaalsmuts (10%), boswilg (10%), lijsterbes (10%), ruwe berk (5%), vuilboom (10%), vlier (10%), kamperfoelie (10%), framboos (10%) en hazelaar (5%).

Afbeelding 26. Plantschema struweelsingel: plantafstanden, aangeplant in groepen van 3-5 stuks

Afbeelding 28. Plantschema landschappelijke haag met aanplant in groepen

Afbeelding 29. Referentie landschappelijke wilde losse haag oostzijde (6 m breed)

Afbeelding 27. Hek van gaas en houten palen om het zonneveld binnen de landschappelijke inpassing

De plantafstand tussen de struiken is 1-1,5 meter. De forsere heesters c.q. boomvormers staan op 2-3 meter afstand van elkaar. Door de verschillende plantsoorten in groepen van 3 tot 5 stuks aan te planten wordt voorkomen dat één soort gaat domineren en blijft het geheel gesloten bij het gefaseerde beheer. Aan de oostkant van dit element wordt door beheer een mantel- en zoomvegetatie met heesters en kruiden gerealiseerd met ecologische meerwaarde.

Wilde landschappelijke haag oostzijde

Daarnaast wordt er een landschappelijke gemengde wilde haag geplaatst (6 meter breed) om de zonneweide in te passen op een gebiedseigen manier. De losse haag wordt aan de buitenzijde van het hekwerk geplaatst waarmee het zonneveld vanuit de omgeving niet zichtbaar is.

Zodra het eindbeeld is bereikt, wordt de haag 1 keer per jaar gesnoeid tot een hoogte van tenminste 2 meter. De haag worden op een landschappelijke manier beheerd. De plantafstand tussen de beplanting is 1 meter en bestaat uit de soorten: lijsterbes, vuilboom, vlier, kamperfoelie, framboos, kardinaalsmuts, hazelaar. Door de verschillende plantsoorten in groepen van 3 stuks aan te planten wordt voorkomen dat één soort gaat domineren en blijft het geheel gesloten bij het gefaseerde beheer. Aan de westkant van dit beplantingselement wordt door beheer een mantel- en zoomvegetatie met heesters en kruiden gerealiseerd met ecologische meerwaarde.

4.3 Schaal van de zonneweide

Hekwerk

Rondom het perceel komt een hekwerk (schapengaas met houten palen) van 1,8 meter hoogte die aansluit bij het landelijke karakter. Het hek komt aan de binnenkant van de haag op enkele decimeters van de grond (zodat kleine zoogdieren en eventueel reeën het hek kunnen passeren).

Panelen, hoogte en oriëntatie

Om het perceel zo efficiënt mogelijk te benutten is door de initiatiefnemer gekozen voor een oost-west opstelling onder een hellingshoek van 15°. Tussen de rijen panelen wordt minimaal 2 meter ruimte gehouden voor beheer en daglichttoetreding ten behoeve van de bodemgesteldheid. De constructie wordt maximaal 1,8 meter hoog en begint op 0,77 meter boven maaiveld zodat beheer met schapen mogelijk is.

Transformator en compactstation

Er wordt met omvormers gewerkt. Een omvormer combineert de stroomopbrengst van zonnepanelen en zet deze om naar wisselstroom. Ze worden op metalen rekken onder de zonnepanelen gemonteerd en vallen daardoor nagenoeg niet op. De kleur is wit/lichtgrijs. Overige bouwwerken zijn ook gesitueerd aan de binnenzijde van de landschappelijke inpassing. Ten behoeve van onderhoud door de netbeheerder dient het compactstation eenvoudig toegankelijk te zijn. Het compactstation is vanaf de openbare weg bereikbaar en wordt geïntegreerd met het klantstation.

Afbeelding 33. Referentie bloem- en kruidenrijk grasland met bomen (hier zonder struweel) langs provinciale weg

Afbeelding 32. Zonnepanelen (oost-west) opstelling met beheerpaden (gras)

Afbeelding 30. Kruidenrijk grasland binnen en buiten de hekken met ecologische meerwaarde

Afbeelding 31. Referentie groen doorlatende (half) verharding voor parkeren als alternatief voor gras

Kruidenrijk grasland en beheerpad

Door bemesting te stoppen en kruidenrijk grasland in te zaaien zal het gras onder en om de zonneweide meer ecologische meerwaarde krijgen. Binnen het hekwerk liggen de beheerpaden waar ook kruidenrijk grasland komt. De stroken worden ingezaaid met een kruidenrijkmengsel (Mengsel voor ruderaal gronden 'B1' van de Cruydhoeck of vergelijkbaar). Doordat wordt gestopt met reguliere bemesting is een kruidenrijke begroeiing kansrijker.

Het beheer van de ondergrond is bepalend voor het resultaat en de meerwaarde voor de biodiversiteit. Enigszins afhankelijk van de voedselrijkdom, is het op termijn voldoende om 1 á 2 keer per jaar te maaien. In het begin zal twee keer per jaar maaien en afvoeren van het maaisel nodig zijn. Door laat in de winter te maaien (februari) blijft er bedekking en voedsel staan voor fauna. Omdat het nu nog niet duidelijk is hoe de vegetatie zich zal ontwikkelen onder de panelen moet het beheer regelmatig worden bijgesteld om daarmee vegetatiegroei en het bodemleven te stimuleren. Eventueel kan een natuurlijke vorm van bemesting (schapen) hieraan kan bijdragen.

Interactie met de omgeving

Bij de ingang van het terrein komt een informatiebord met zicht op de zonneweide zodat de zonneweide onderdeel blijft uitmaken van de beleving van het gebied. Ook hier komen de twee parkeerplekken uitgevoerd in een halfverharding (groen doorlatende verharding), bij voorkeur alleen met gras als ondergrond.

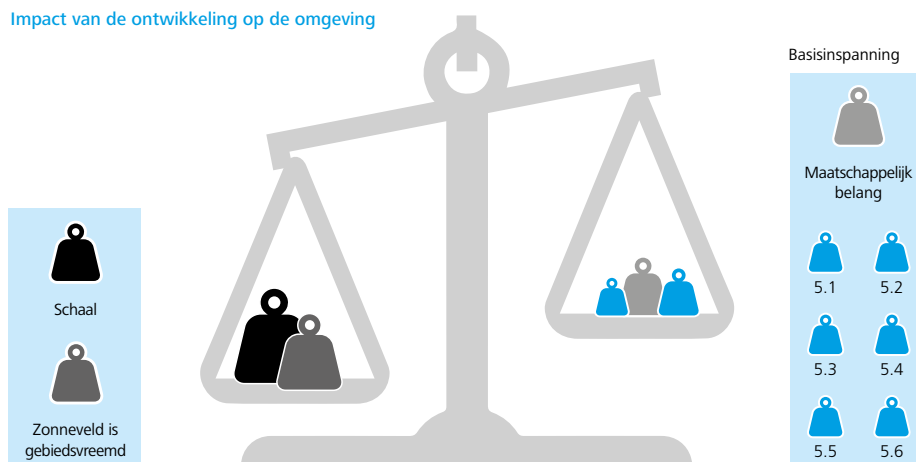

Afbeelding 35. Referentie bank voor fietsers en wandelaars

Afbeelding 34. Referentie informatiebord van hout langs de provinciale weg

Impact van de ontwikkeling op de omgeving

In balans door aanvullende kwaliteitsprestaties

Afbeelding 36. Visuele weergave van de balans Handreiking Kwaliteitsimpuls Zonnevelden

5

KWALITEITSIMPULS DOOR ZONNEVELD

In aanvulling op de Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving is er door de provincie Overijssel 'De Handreiking Kwaliteitsimpuls Zonnevelden' opgesteld. Dit helpt initiatiefnemers en gemeenten om samen met omwonenden en andere belanghebbenden een goede balans te bepalen tussen de ruimte voor ontwikkeling en de mate van aanvullende kwaliteitsprestaties, specifiek voor zonnevelden. De methodiek van deze handreiking is gebruikt voor de toelichting van het ontwerp. Dit betreft de opdeling in drie schaalniveaus, op elk schaalniveau spelen andere thema's. Deze worden hierna beknopt samengevat:

- Het omringende landschap;
- De directe omgeving;
- Het zonneveld zelf.

5.1 Goede ruimtelijke inpassing

Het omringende landschap

Voor de inpassing van de beoogde zonneweide, is gebruik gemaakt van de Catalogus Gebiedskenmerken en de gemeentelijke beleidsplannen. De uitgangspunten uit het LOP zijn meegenomen in de landschappelijke inpassing. Er is getracht de gebiedskenmerken zo veel mogelijk te respecteren en beplantingselementen en soorten te gebruiken die passen bij de ondergrond.

Investerings in landschap

De haag aan de oostzijde: 1250 m²

De houtsingel aan de westzijde: 2500 m²

Houtwal aan de zuidzijde versterken: 1100 m²

De directe omgeving

Het compleet aan het zicht onttrekken van de zonneweide staat niet gelijk aan een goede inpassing. Met gebiedseigen elementen wordt de zonneweide juist zo goed mogelijk in de ruimtelijke structuur gevoegd (basisinspanning). Naast een haag, wordt ruimte gereserveerd voor houtsingels van struweel om het plangebied en kruidenrijk grasland in het plangebied. Deze combinatie is van grotere toegevoegde waarde voor de biodiversiteit dan één en dezelfde inpassing.

Investering in landschap

De ruimte rondom de panelen t.b.v. de kruidenvegetatie buiten het hekwerk: 2200 m²

De zonneweide zelf

De landschappelijke inpassing wordt aan de buitenkant rondom de zonneweide en (om) het hekwerk geplaatst. Door een faunapasseerbaar hek kunnen kleine zoogdieren onverhinderd op het terrein komen, waardoor de impact op ecologie wordt verminderd en op onderdelen zelfs verbeterd ten opzichte van de huidige situatie. Er ontstaat rust op de zonneweide zelf door het extensiever landgebruik en door meer ruimte voor biodiversiteit in de randen. Wanneer het zonnenveld wordt ontmanteld verdwijnen de elementen en blijft een robuuste landschappelijke structuur over.

Investering in landschap

Ruimte binnen hekwerk: 16.900 m²

Grondoppervlak onder zonnepanelen met bloem- en kruidenrijk grasland: 1,15 ha

De ruimte rondom de panelen t.b.v. de kruidenvegetatie binnen het hekwerk: 5400 m²

5.2 Aanvullende kwaliteitsprestaties

Naast de basisinspanning kan er sprake zijn van aanvullende kwaliteitsprestaties. De mate hiervan is afhankelijk van de impact op landschappelijke en ecologische waarden. Gezien de huidige situatie van het plangebied is de impact minimaal. Nu is het een weiland. De te realiseren zonneweide wordt landschappelijk ingepast. Naast een haag, wordt ruimte gereserveerd voor houtsingels van struweel om het plangebied en kruidenrijk grasland in het plangebied. Deze combinatie is van grotere toegevoegde waarde voor de biodiversiteit dan één en dezelfde inpassing. Straks wordt er op diverse plekken meer ruimte geboden aan flora en fauna, en in de vorm van beschutting, voedsel en nestgelegenheid aan insecten, kleine zoogdieren en vogels.

Colofon

Dit rapport is een uitgave van Eelerwoude.

Eelerwoude heeft vestigingen in Goor, Diever, Culemborg en Wassenaar.

© Eelerwoude 2019, niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/
of openbaar gemaakt worden zonder schriftelijke toestemming van Eelerwoude,
Mossendamsdwarsweg 3, 7470 DB GOOR.

www.eelerwoude.nl

Kleinschalige zonneweide Wijheseweg

Landschappelijke inpassing

Inrichtingsplan

toegangspoort,
parkeren, infobord,
compactstation en
hekwerk

nieuwe
houtsingel
(11m breed)
met bomen op
cultuurhistorische
locatie

ontwikkeling
kruidenvegetatie
(zoom) langs
houtsingel

nieuwe
landschappelijke
haag (6m breed)
en kruiden
(zoom)

versterken
houtsingel (10m
breed) met
bomen, struweel
en randvegetatie
(zoom)

zonnepanelen
+ beheerpaden
in oost-west
opstelling met
kruidenrijk
grasland

Endona wil een kleinschalige zonneweide van 2 hectare realiseren aan de Wijheseweg (N756), in de dorpsrand van Raalte. Deze zonneweide wordt op een gebiedseigen en groene manier landschappelijk ingepast met ecologische meerwaarde. Hiermee wil Endona bijdragen aan de energietransitie in de gemeente en in Salland.

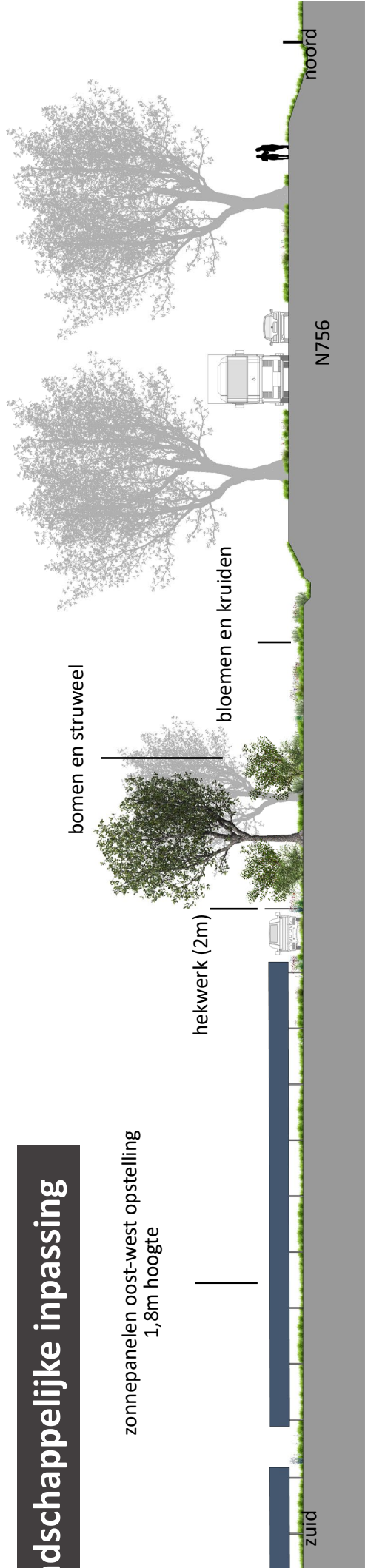
Dit inrichtingsplan geeft een overzicht van de gewenste situatie in woord en beeld. De herkenbaarheid en beleefbaarheid van het landschap wordt met dit inrichtingsplan versterkt.

In hoofdzaak is de schaal en maat van het plangebied in de laatste decennia groter en opener geworden. Met name door het verdwijnen van kavelgrensbeplanting c.q. houtsingels. De ontwikkeling gaat juist het landschap weer verdichten zodat de zonneweide ook beter wordt ingepast en minder zichtbaar is. Dit biedt tevens ecologische meerwaarde voor flora en fauna in de sterk door agrarische activiteiten gedomineerde omgeving.

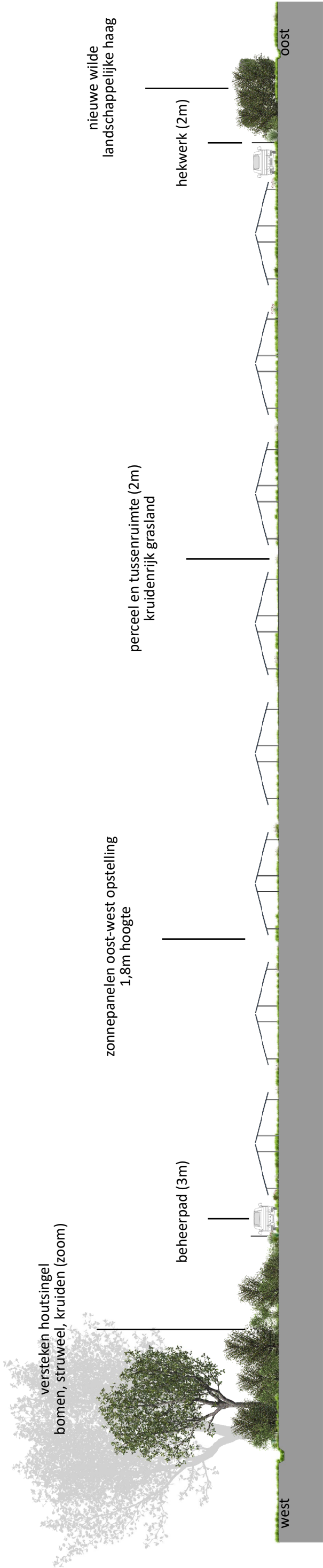
De ontwikkeling zet daarnaast sterk in op meervoudig ruimtegebruik van het perceel met extensief kruidenrijk grasland onder en naast de panelen. De nieuwe landschapsstructuren bestaan uit diverse gebiedseigen soorten met ecologische meerwaarde. Hierdoor krijgen de randen een landschappelijk, natuurlijk karakter en komen de planten tot bloei en vruchtzetting wat een meerwaarde geeft voor de natuurlijke rijkdom van het gebied.

Kleinschalige zonneweide Wijheseweg

Landschappelijke inpassing

Doorsnede B-b: noordzijde plangebied met open bloemenweide met solitaire bomen en struweel geeft de zonneweide en groene en representatieve uitstraling aan de weg

Doorsnede A-a: versterken van bestaande restanten van de houtsingel met nieuwe bomen en struweel

Referentie hekwerk om zonneweide (na aanleg)

Kruidenrijk grasland met ecologische meerwaarde tussen en onder de panelen en buiten hekwerken

Nieuwe landschappelijke wilde haag aan de oostzijde

Bestaande houtsingel versterken en verlengen met struweel, bomen en kruiden